

Voorwaarden aanvraag en verantwoording Zwerfafvalhandleiding

Systematiek uitkeren zwerfafvalvergoeding

Versie 4 – oktober 2016

Inleiding

Op 27 juni 2012 hebben het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Verpakkende Bedrijfsleven de Raamkomst Verpakkingen 2013-2022 ondertekend. Hierin is vastgelegd dat bedrijven de komende jaren meer verpakkingsmateriaal gaan recyclen en de hele verpakkingsketen verduurzamen.

Een van de afspraken in de Raamovereenkomst is dat jaarlijks 20 miljoen euro ter beschikking wordt gesteld voor extra inzet op de preventie en aanpak van zwerfafval. Dit geldt, ofwel de zwerfafvalvergoeding, wordt tien jaar lang in de periode 2013-2022 door producenten van verpakkingen via het Afvalfonds Verpakkingen aan gemeenten beschikbaar gesteld.

1. Verdeelsleutel

De zwerfafvalvergoeding van 20 miljoen euro per jaar wordt verdeeld op basis van het aantal inwoners. Er geldt een gelijk bedrag per inwoner voor alle gemeenten. De peildatum voor het inwoneraantal is 1 januari van het voorgaande jaar. Voor 2016 is de peildatum dus 1 januari 2015.

2. Rolverdeling

Binnen de systematiek van de uitkering van de zwerfafvalvergoeding hebben de volgende partijen een rol:

- a) Gemeenten: verantwoordelijk voor het uitvoeren van extra zwerfafvalactiviteiten en het indienen van een jaarplan zwerfafval en de daaruit voortkomende verantwoording.
- b) Stichting NederlandSchoon: verantwoordelijk voor zowel inhoudelijke als beleidsmatige vraagstukken en de beoordeling van gemeentepannen met betrekking tot de uitgaven van de zwerfafvalvergoeding.
- c) Nedvang: verantwoordelijk voor het proces rondom financiële controle en de uitkering van de zwerfafvalvergoeding.
- d) Stichting Afvalfonds Verpakkingen: verantwoordelijk voor het uitkeren van de vastgestelde zwerfafvalvergoeding.
- e) VNG: vertegenwoordiger gemeenten in de Raamovereenkomst Verpakkingen.
- f) I&M: vertegenwoordiger Rijk in de Raamovereenkomst Verpakkingen.

3. Uitkering zwerfafvalvergoeding

Iedere gemeente komt in aanmerking voor een vergoeding voor de extra inzet ter preventie en aanpak van zwerfafval. De gemeente kan deze jaarlijkse zwerfafvalvergoeding aanvragen indien aan de volgende voorwaarden voldaan is:

- a) Er is een deelnemersovereenkomst in het kader van de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022 afgesloten met Nedvang;

- b) Er is sprake van extra aanpak van zwerfafval. De reguliere aanpak van zwerfafval wordt niet vergoed;
- c) Een aanvraag voor de zwerfafvalvergoeding wordt in de vorm van een jaarplan ingediend via WasteTool;
- d) De verantwoording van de uitgaven wordt tijdig via WasteTool ingediend.

Een gemeente behoudt het recht op de zwerfafvalvergoeding voor de duur van de deelnemersovereenkomst voor de extra aanpak van zwerfafval.

4. Aanvraag en verantwoording zwerfafvalvergoeding

4.1 Aanvraag zwerfafvalvergoeding

4.1.1 Indienen aanvraag

- a. De gemeente kan via WasteTool van 1 november tot 1 maart een jaarplan indienen. Het jaarplan bestaat uit een algemene omschrijving van de zwerfafval-aanpak, het verwachte resultaat en een korte omschrijving van de geplande activiteiten. Per activiteit wordt er een bestedingscategorie aan gekoppeld.
- b. Er zijn 7 bestedingscategorieën voor extra aanpak opgesteld:
  1. Gedragsbeïnvloeding
  2. Participatie/beloning
  3. Slimmere voorzieningen/middelen
  4. Prikkel ter beïnvloeding
  5. Slimmer beheer/opleidingen
  6. Investing in inrichting
  7. Overig

In het jaarplan zwerfafval geeft de gemeente aan op welke van deze categorieën de activiteit hoofdzakelijk gericht is.

- c. De gemeente kan de vergoeding als voorschot uitgekeerd krijgen als het jaarplan voor 1 maart via WasteTool is ingediend. Plannen na 1 maart komen niet in aanmerking voor een voorschot.
- d. Het voorschot wordt verstrekt in gelijke delen per kwartaal.
- e. Vanaf 1 maart kan gedurende de rest van het jaar alsnog een plan worden ingediend. Dit plan wordt beoordeeld en geeft de gemeente duidelijkheid over het wel of niet passen van activiteiten binnen de zwerfafvalvergoeding. De vergoeding wordt dan achteraf na de verantwoording op basis van de eindafrekening uitgekeerd.
- f. De gemeente kan er voor kiezen geen plan in te dienen en te volstaan met het indienen van alleen een verantwoording. Ook hier wordt dan achteraf na de verantwoording op basis van de eindafrekening de vergoeding uitgekeerd voor de activiteiten die vallen binnen de zwerfafvalvergoeding.

4.1.2 Beoordelen aanvraag

- a. Een ingediend plan wordt inhoudelijk beoordeeld. Er wordt gekeken of de invulling van de zwerfafvalaanpak door de gemeente binnen de kaders van de zwerfafvalvergoeding valt. De activiteiten dienen bij te dragen aan het voorkomen en/of verminderen van zwerfafval in de openbare ruimte.
- b. Binnen 4 weken na ontvangst verneemt de gemeente of het ingediende jaarplan zwerfafval volledig en juist is en of het inhoudelijk en financieel goedgekeurd kan worden.

- c. Indien het jaarplan zwerfafval onvolledig of onjuist is, wordt een voorstel tot verbetering gedaan aan de gemeente. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het opnieuw indienen van het aangepaste jaarplan. Als het herziende plan binnen 2 weken wordt ingediend, blijft het recht op een voorschot behouden.

4.1.3 Uitkeren voorschot zwerfafvalvergoeding

- a. Op basis van een tijdig ingediend en goedgekeurd jaarplan zwerfafval ontvangt de gemeente per kwartaal een kwart van het totaal aangevraagde voorschot. Het voorschot wordt in vier gelijke delen uitgekeerd. Het betaalvoorstel is in te zien in WasteTool onder vergoedingen.
- b. Gemeenten die geen voorschot hebben aangevraagd, ontvangen het daadwerkelijk bestede bedrag, tot een vastgesteld maximum achteraf (zie overzicht maximaal nog beschikbare vergoeding in WasteTool), na goedkeuring van de financiële verantwoording.

4.2 Verantwoording zwerfafvalvergoeding

4.2.1 Indienen verantwoording

- a. De gemeente kan van 1 januari tot 1 april de verantwoording van zwerfafval activiteiten via WasteTool indienen. De verantwoording heeft betrekking op de uitgevoerde extra aanpak van zwerfafval door de gemeente in het voorgaande jaar.
- b. De verantwoording bevat een inhoudelijke en een financiële component. Om een beeld te krijgen van de zwerfafvalaanpak wordt gevraagd om een omschrijving van de daadwerkelijke uitgevoerde activiteiten en het effect van de genomen maatregelen. Door het toevoegen van een uitdraai van het grootboek en 15 facturen met de hoogste factuurbedragen kunnen de activiteiten, bestedingen en inzet financieel worden onderbouwd.
- c. De gemeente heeft de mogelijkheid af te wijken van het ingediende jaarplan, de uitvoering en activiteiten dienen wel te passen binnen de extra aanpak van zwerfafval.
- d. De verantwoording van een gemeente (met en zonder een voorschot op de zwerfafvalvergoeding) is alleen geldig als de verantwoording over het voorgaande jaar voor 1 april ingediend is via WasteTool.
- e. Bij niet, te laat of onvolledig indienen van een verantwoording riskeert de gemeente dat de verantwoording niet in behandeling wordt genomen en de uitbetaling van de zwerfafvalvergoeding voor activiteiten in het betreffende jaar uitblijft.

4.2.2 Beoordelen verantwoording

- a. De verantwoording van de gemeente wordt in samenwerking door NederlandSchoon en Nedvang beoordeeld.
- b. Er wordt beoordeeld voor 1 juni:
  - i. of de activiteiten passen binnen de extra aanpak van zwerfafval;
  - ii. of de financiële onderbouwing van de gemeente aansluit op de 7 bestedingscategorieën;
- c. De ingediende verantwoording van de gemeente wordt goedgekeurd of afgekeurd, in dat laatste geval ontvangt de gemeente het verzoek tot aanvulling of aanpassing, aangezien de ingediende verantwoording onvolledig of onjuist is.

- d. De gemeente voegt de gevraagde aanvulling of toelichting uit punt c toe via WasteTool en dient deze nogmaals in voor 1 juli.
- e. De gemeente hoort voor 1 oktober of de verantwoording juist is en de zwerfafvalvergoeding wordt vastgesteld.
- f. Indien uit de verantwoording van de gemeente onvoldoende extra aanpak van zwerfafval blijkt of de verantwoording is onvolledig/onjuist kan een uitkering van zwerfafvalvergoeding aan de gemeente uitblijven.
- g. Bij twijfel over de verantwoording behoudt Nedvang het recht om een controle te laten uitvoeren door een accountant. Om aanspraak te maken op de zwerfafvalvergoeding dient de gemeente hieraan mee te werken.
- h. De gemeente ontvangt uiterlijk 31 december de eindafrekening. Deze staat in WasteTool. De eindafrekening bevat de definitief vastgestelde zwerfafvalvergoeding van het voorgaande jaar. Eventuele verrekening vindt plaats via de reguliere vergoedingssystematiek.

Aanvullende informatie over het proces van het indienen van de aanvraag zwerfafvalvergoeding en de daaruit voortvloeiende verantwoording is te vinden op www.nederlandschoon.nl en www.kenniswijzerzwerfafval.nl. In WasteTool staan voorbeelden van een jaarplan en de verantwoording.

4.3 Toelichting bestedingscategorieën

De hoofdgedachte is dat door de extra aanpak minder zwerfafval ontstaat en de omgeving daadwerkelijk schoner blijft. Hiervoor zijn 7 bestedingscategorieën opgesteld. Onder 'extra' aanpak worden zwerfafvalactiviteiten verstaan die buiten de reguliere werkzaamheden vallen. Om in aanmerking te komen voor de zwerfafvalvergoeding moet dan ook sprake zijn van extra inspanningen voor preventie en aanpak van zwerfafval. Indien een extra aanpak succesvol blijkt, kan een gemeente deze activiteit structureel oppakken en blijft het recht op de vergoeding behouden. Uitgangspunt in deze is dat de activiteit steeds geëvalueerd wordt en wordt bijgesteld op basis van de ervaringen.

Voor benutting van de zwerfafvalvergoeding dient de gemeente aan iedere activiteit één van de volgende 7 bestedingscategorieën te koppelen. Voor voorbeelden raadpleeg www.kenniswijzerzwerfafval.nl.

Categorie 1: gedragsbeïnvloeding

- Investeren in lokale uitingen/voorzieningen die gedrag beïnvloeden;
- Zichtbaar schoonmaken;
- Aansluiten bij bestaande communicatie campagnes.

Categorie 2: participatie

- Betrekken van burgers en stakeholders (zoals winkeliers, scholen en sportverenigingen);
- Educatie (onder meer lespakket basisscholen)
- Ondersteunen opschoonactiviteiten, Landelijke Opschoondag, Nieuwjaarsvegen;
- Signaleringsfunctie zwerfafval optimaliseren;
- Pilot Schoon Belonen (zie ook www.supportervanschoon.nl/campagnes/schoonbelonen)

Categorie 3: slimmere voorzieningen/middelen

- Investeren in slimmere afvalbakken;
- Afvalbakken/afvaleilanden voorzien van communicatie;
- Investeren in slimmer veeg- en zuigmaterieel;

- Optimaliseren gedragseffecten huidige voorzieningen (bv met geluid of licht).

Categorie 4: prikkels ter beïnvloeding

- Inzet extra handhavingscapaciteit;
- Beloningsprikkels ter beïnvloeding goed gedrag.

Categorie 5: slimmer beheer/opleidingen

- Invoeren beeld-/resultaatgericht werken (bv CROW-methode);
- Optimaliseren ledigingsmoment afvalbakken;
- Monitoring en kwaliteitsborging;
- Betere afstemming met andere activiteiten in de openbare ruimte;
- Slimmer beheer t.a.v. hotspots (slimmere signalering en maatwerkoplossingen).

Categorie 6: investeren in inrichting opdat zwerfafval wordt voorkomen

- Aanpassingen in de openbare ruimte met het oog op zwerfafvalgevoeligheid en reinigbaarheid.

Categorie 7: overig

5. Kennisdeling

NederlandSchoon stimuleert de kennisuitwisseling om hiermee gemeenten te ondersteunen, te inspireren en te helpen. Een ingediende aanpak, activiteit of jaarplan zwerfafval kan daarom in overleg met de betreffende gemeente door NederlandSchoon worden gebruikt in uitingen, brochures en op de website.

NederlandSchoon heeft voorbeelden van mogelijkheden voor extra aanpak per bestedingscategorie in een lijst opgenomen. Een uitgebreid overzicht is te vinden in de Kenniswijzer Zwerfafval op www.nederlandschoon.nl.

Met inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met NederlandSchoon via zwerfafvalvergoeding@nederlandschoon.nl of 070 – 304 2080.

Met vragen over het proces of het gebruik van WasteTool kunt u contact opnemen met uw gemeente adviseur van Nedvang via info@nedvang.nl of 010 – 420 6161.